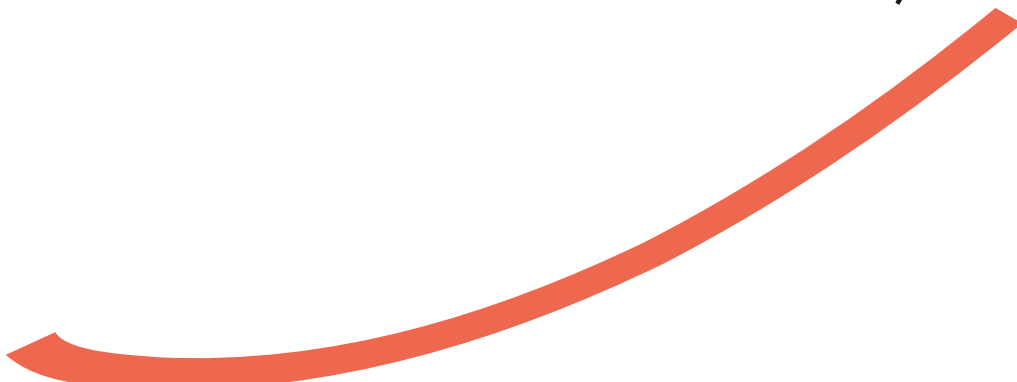

L'INFANT TÉ DRETS, LA SOCIETAT TÉ DEURES

20 de novembre de 1989, se signa
la Convenció dels Drets dels Infants

El futur dels infants no pot, només, dependre de la solidaritat ciutadana. El dia 20 de novembre del 2014, celebrem els 25 anys de la Convenció dels Drets dels Infants, és un bon moment per fer un repàs de tot el que queda per fer si volem que aquests Drets siguin respectats de forma global, així com també estudiar tot el que s'ha aconseguit.

M. Concepció Torres Sabaté ¹
Col·legiada núm. 200
Barcelona, novembre 2014

En moments de crisi els infants són un dels col·lectius més vulnerables i per tant es crea la necessitat que des de tots els àmbits socials i polítics es puguin atendre, de manera concreta, totes les seves necessitats. Cada vegada més podem escoltar a través dels mitjans de comunicació com augmenta el risc dels infants que entren a formar part de la pobresa a nivell mundial, però també europeu i a Catalunya.

Aquesta situació de vulnerabilitat es pot corregir aplicant polítiques que emparin aquest col·lectiu a través de programes d'actuació i millora de la qualitat de vida dels infants i del seu entorn a través d'un bon reforç a les famílies, als centres educatius i als barris. Avui, un infant pot formar part d'una família que no té cap entrada econòmica i aquest fet provoca, segurament que alguns dels seus Drets siguin vulnerats, no pas perquè la família ho vulgui, sinó simplement perquè no té suficients recursos. En aquests casos l'administració ha de poder oferir sortides de solució.

L'Infant és un bé públic sobre el qual no s'hi pot improvisar, els governs han de tenir recursos suficients per fer que tots els Drets dels Infants s'acompleixin. Però és molt important que aquests recursos no només es dissenyin en polítiques de beneficència i caritat, sinó que han de ser polítiques que també afectin al futur social per deixar ben preparat l'entorn perquè els infants i els joves tinguin possibilitats de desenvolupar-se com a tals i després com a adults. Han de poder accedir a la formació, han de poder trobar feina o crear-ne, han de poder accedir a un habitatge, etc.

En tots els països del món, i al nostre també, hi ha infants que encara viuen en condicions difícils i necessiten ser atesos des d'una consideració especial. Aquestes consideracions s'han de gestionar des de les polítiques públiques que han de vetllar per l'acompliment i el respecte de tots els Drets dels Infants.

Celebrem 25 anys de la Convenció dels Drets dels Infants, però molt sovint trobem a la premsa titulars com "Improvisar amb la infància", "6.678 menors protegits", entre altres. Això ens han de provocar el fer un esforç per canviar la situació d'aquest col·lectiu, els infants, que moltes vegades reben les conseqüències de la crisi de forma directa o de forma colateral.

L'infant és un ésser desvalgut i som els adults els qui hem de treballar per ells, per tal que des de la família es pugui donar resposta a les seves necessitats, i quan la família no pot, l'Estat ha de tenir unes estructures ben organitzades per poder-hi actuar d'una forma organitzada.

Quan llegim les dades a nivell mundial com que al món hi ha 72 milions d'infants que no estan escolaritzats i d'aquests un 57% són nenes; que 110 milions d'infants han de treballar; que el 50% de casos de mares no estan ateses al part, i això provoca que més de 3 milions d'infants morin per complicacions durant el part; que actualment neixen 300.000 infants zero-positius i cada any moren 10 milions d'infants abans dels 5 anys per causes que es podrien evitar (manca de vacunes, deshidratació per no poder accedir a l'aigua potable, treball infantil...); només la desnutrició contribueix a provocar la mort a uns 5,6 milions de nens i nenes menors de 5 anys. Per aquest motiu des de les Nacions Unides presenta com a un primer Objectiu del Mil·lenni (ODM) l'aconseguir reduir la desnutrició infantil a la meitat abans del 2015.

Més de 18 milions de menors de divuit anys perden els seus pares a Àfrica a causa del VIH/SIDA, i molts milions més viuran en famílies on algun membre té aquesta infecció. Les Nacions Unides té plantejades mesures per poder combatre aquesta realitat, en l'objectiu número 6 del Desenvolupament del Mil·lenni, entre d'altres malalties.

A nivell mundial tots els conflictes que actualment estan oberts fa que milions de nens i nenes siguin víctimes de la violència que s'exerceix directament contra ells o també indirectament, quan són testimonis de la violència en els seus països, comunitats i famílies, o a través dels mitjans de comunicació. Els conflictes acaben essent una font de repressió i injustícia que l'infant ha de viure i patir, sobretot quan els conflictes són les guerres. Per aconseguir complir els Drets necessitem potenciar un compromís vers la pau.

L'educació de les nenes a alguns països encara és una assignatura pendent ja que han de quedar-se a casa per col·laborar en les tasques familiars i no poden anar a l'escola, moltes vegades per la realitat i ambient de pobresa en la que es troba, però de vegades només pel simple fet de ser nena. Hi ha unes setanta milions de nenes que pel fet de ser-ho estan privades de l'accés a l'educació. Aquest és l'objectiu número 4 del Desenvolupament del Mil·lenni de les Nacions Unides, pretenen que tots els nens i nenes puguin finalitzar un cicle complet d'ensenyança primària.

Aquestes informacions ens fan qüestionar el fet de com s'estan desenvolupant i vetllant l'acompliment dels Drets dels Infants en molts dels països que han signat aquest acord, i la feina que encara queda per fer. De vegades quan llegint aquestes dades pensem en països que estan en vies de desenvolupament, però també des de la Unió Europea tenim algunes dades que ens diuen que hi ha més de 25 milions d'infants (més d'un de cada quatre) que estan en situació de pobresa, privació de material i/o viuen en famílies on no treballa cap adult. Per això la UE es va plantejar a la Cimera del Mil·lenni de l'any 2000 que era necessari reduir amb determinació la pobresa extrema en totes les seves dimensions i concretament pel que fa als infants: aconseguir l'ensenyança primària universal, reduir la mortalitat infantil, millorar la salut materna, combatre el VIH/sida i d'altres malalties...entre d'altres més generals. L'objectiu era tenir-ho assolit l'any 2015, i aquesta data la tenim molt a prop mentre encara queda molt per aconseguir-los.

La UE proveeix en un 55% el fons de desenvolupament del món, però no és suficient, ja que les polítiques de cada país també han d'invertir per aconseguir aquests objectius. Els països han d'invertir més en les polítiques socials destinades a la infància i a la família, i entre ells Espanya, que mentre que la UE inverteix en les polítiques socials destinades a la infància i a la família una mitjana de 2,2% del seu Producte Interior Brut (PIB), a Espanya aquest percentatge és d'un 1,4% i a Catalunya de 0,9%. Si disposem de la meitat del pressupost que necessitem per poder millorar l'actual situació de precarietat en la que es troben els nostres infants, serà difícil que l'any 2015 s'aconsegueixin els objectius marcats.

La infància és un assumpte social i públic, no és un aspecte privat i només de la família. Representen el futur de la nostra societat, per aquest motiu s'hi han d'invertir tots els esforços gestionant polítiques que realment donin resposta a les necessitats que tenen.

Alguns reptes a nivell mundial que s'han aconseguit (dades d'Unicef):

- Quasi s'ha eradicat la Polio i un 75% d'infants en edat escolar estan escolaritzats.
- 15.000 Hospitals en 136 països han assolit el ser "amics dels infants" i millorar l'alletament matern.
- 1 Milió d'infants salven la vida cada any amb la teràpia de rehidratació oral.
- El programa d'educació pels infants continua funcionant a més de 20 països.
- S'han generat programes de prevenció de la SIDA en 20 països afectats.
- S'ajuda a més de 29 països en l'educació per la prevenció del treball infantil.
- Es continua treballant a nivell mundial per la prevenció, vacunacions, suport i assistència als col·lectius més vulnerables.

L'actual crisi econòmica i les seves conseqüències vers les retallades en el benestar, afecten molt directament a països com Espanya, Portugal i Grècia, per això és necessari harmonitzar de manera internacional les polítiques socials. Això és una tasca que hauria d'assumir la UE amb l'acord de tots els països que en formen part. Si s'ha aconseguit un consens a través d'una política monetària, també ha de ser possible aconseguir-ho amb una política social.

A Catalunya, per poder abordar la realitat dels nostres infants i joves avui, s'ha generat des del Govern de la Generalitat una sèrie d'instruments com: La Llei de Drets i Oportunitats de la Infància, el Pacte Nacional per la Infància i més tard el Pacte Nacional per l'Eradicació de la Pobresa, presentat pel Departament de Benestar i Família. Aquestes eines ens han de permetre actuar per buscar solucions viables a la realitat que envolta actualment als nostres infants i joves.

L'any 2013 es quan neix el **"Pacte per a la Infància a Catalunya"** valorant la infància com una qüestió de país en el qual és necessari un consens polític i social. S'ha generat un document signat pel Govern de la Generalitat i quasi 70 entitats de diversos àmbits, entre elles el Col·legi de Pedagogs de Catalunya, amb el denominador comú de treball pel bé de la infància a Catalunya i tenint com a base la Convenció sobre els Drets dels Infants. En el document del Pacte es despleguen els eixos a desenvolupar a través de polítiques concretes i també amb un augment de pressupost, es vol augmentar el PIB dedicat a atendre polítiques per la infància per aproximar-se a l'europeu, tot i que justifica que hi ha una part dels impostos de Catalunya que s'han de transferir a la resta de l'Estat.

Alguns dels eixos a destacar són la participació; la inclusió social per la qualitat de vida i igualtat d'oportunitats; atendre a nivell de salut i educació (escola, família, lleure) i mitjans de comunicació. Cada apartat es concreta amb accions específiques com:

- Crear més estratègies de participació de la infància.
- Tenir clar que els infants i els joves tenen drets i responsabilitats i de forma igualitària.
- Donar resposta a les necessitats pel seu desenvolupament.
- Crear òrgans de participació dels infants.
- Dissenyar actuacions per poder prevenir els riscos (pobresa, desemparament, transició a la vida adulta i autonomia personal).
- Entendre la salut en un sentit psicosocial, no només orgànic (problemàtiques de salut derivades d'estils de vida, trastorns de conductes alimentàries, violència familiar...).
- Rebre una educació que respecti l'infant en el seu desenvolupament i en valors des de l'escola i l'educació en el lleure.
- Els mitjans de comunicació i la seva influència tenint en compte les xarxes socials. L'infant ha de poder accedir a la informació.

Tot el plantejament del Pacte és necessari, ara bé, cal que sigui actiu i es generin les estratègies reals per dur-ho a la pràctica si volem que els infants i joves de Catalunya millorin la seva pròpia vida i desenvolupament. És necessari consolidar polítiques públiques que impedeixin que quan, en un altre moment històric, ens trobem davant d'una altra crisi econòmica es repeteixin situacions com les que avui s'estan vivint.

El futur dels infants no pot, només, dependre de la solidaritat ciutadana. El dia 20 de novembre del 2014, celebrem els 25 anys de la Convenció dels Drets dels Infants, és un bon moment per fer un repàs de tot el que queda per fer si volem que aquests Drets siguin respectats de forma global, així com també estudiar tot el que s'ha aconseguit.

El 20 de novembre ens ha de recordar cada any, que tenim objectius pendents vers la infància i la joventut, i per tant és un dia per avaluar que s'ha fet i com podem continuar les millores aconseguides.

Fonts consultades:

<http://www.elpuntavui.cat/majarticle/2-societat/5-societat/744296-infancia-i-les-europees.html> (17-11-2014)

<http://www.fedaia.org/noticies/2014/03/14/improvisar-amb-la-infancia-article-de-jaume-clupes-a-el-avui> (17-11-2014)

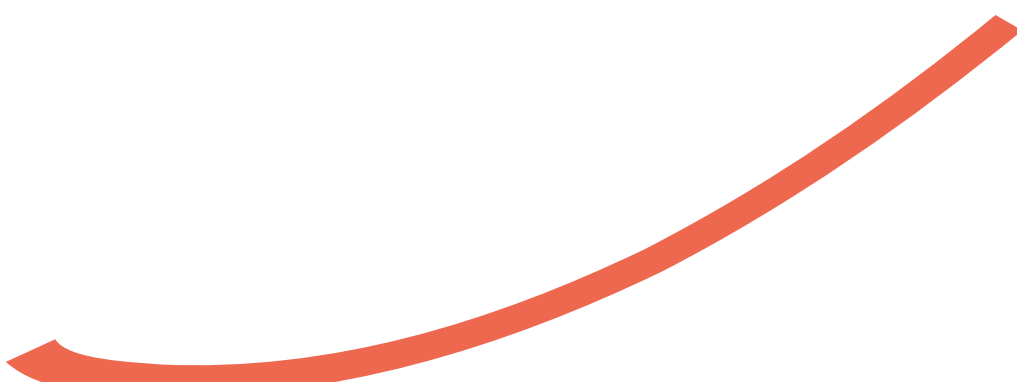
<http://www.elpuntavui.cat/noticia/article/2-societat/5-societat/762657-6678-menors-protegits.html?cca=1Reportatge> (17-11-2014)

www.unicef.es

“Pacte per la Infància a Catalunya” de 19 de juliol de 2013. Generalitat de Catalunya. Departament de Benestar Social i Família.

<http://www.pedagogs.cat/reg.asp?id=1585&i=ca&gd=13>

1- Doctora en Pedagogia, Secretària de la Junta de Govern del Col·legi de Pedagogs de Catalunya, Professora titular de la Universitat Rovira i Virgili

Els pensaments, criteris i judicis expressats en l'article són exclusivament els de l'autor/a
L'article pot ser reproduït, citant-ne l'origen i l'autor/a